

Székely pajzánságok: Áronnak, nem Áronkának

2014 szeptember 24. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

A székely férj felpanaszolja a feleségének, hogy mennyi ruhát, ékszert kell neki vennie: ha utána számol, ezer lejbe kerül egy ölekezés. Amire a menyecskének az a válasza, hogy ha gyakrabban hozzáfogna, akkor akár tíz banira is leszoríthatná ezt az összeget.

Lehet, hogy ebben a házasságban sem a pénzköltéssel volt a gond. Az erdélyi, jórészt székely pajzánságokat Barcsa Dániel gyűjtötte kötetbe édesanyja néprajzi gyűjtései alapján.

A Barcsa Dániel-féle erdélyi történetek sokszor nem azzal érdemlik ki a pajzán jelzőt, hogy szókimondóak – bár elfordul ez is –, hanem egyszerűen azzal, hogy a legtöbb történetben a szexualitás a mozgatórugó. A házasságtörések, házasságtöréssel született gyerekek, megesett lányok, rossz férjek, kikapós asszonyok történeteit azért mégsem a maguk nyers valóságában találják – sok közülük valóságos alakjában tragédia lenne –, hanem a mesélés derűjébe burkolva, a székely humor csattanóival, amelyről Muszka Sándor székely költő mondta, hogy „túlélő humor”; a nyomorúságok elviselésére találták ki.

Illusztráció a könyvből / [Helikon](#)

Ahogy a székely mesékben általában, itt is nagy szerepe lesz a furfangnak, amely hol a férfi, hol az asszony oldalán áll, és biztosítja a csattanós befejezést. Egyik-másik történet már népmesébe hajlik, a legtöbb mégis inkább friss anekdota, amelyeket az élet írt. Itt-ott észre lehet venni, hogy a 20. század második felének székelyföldi valóságában járunk. Így kezdődhet az egyik mese azzal a mondattal, hogy „A Csouseszku alatt erőt ritkítani kezdtek a buszjárást”, és így kerülhet a történetbe például egy stoppoló anyaországi turista.

Barcsa Dániel másodjára adott ki ilyen gyűjteményt. Először a Kráter Kiadónál jelent meg 69 pajzán története, az Ördögzés pendelyben. Ennek az átdolgozása a Jöszte hezzám, amely nagyjából húsz történetben különbözik a korábitól.

Nilván nem véletlen az újrázás, mostanában kisebb reneszánszát éli a székely humor Magyarországon is: legutóbb a csíkszeredai Muszka Sándor nem feltétlenül pajzán, de mindenképpen fergeteges humorú székely egypercesei jelentek meg CD-melléklettel. Ismerős lehet a maffaj kedvelőinek Sebestyén István mesemondó neve is – Népművészet Mestere-díjat kapott idén –, akinek A szegényember bűrpuskája – Székely pajzánságok és egyéb cifra történetek címmel jelent meg lemeze és kötete. Az Erdélyben született kortárs irodalomban pedig már sokkal régebb óta jelen van a székely nyelv és humor: a költők közül például Sántha Attila, Orbán János Dénes és Fekete Vince használták fel versekben, prózában.

Barcsa Dániel könyve leginkább Sebestyén Istvánéhoz áll közel. Muszka Sándor valóságra épül, de jórészt fiktív egyperceseivel ellentétben mindkettő néprajzi gyűjtésre épül. A Tolna megyei, bukovinai székely Sebestyén saját és közössége emlékezetére támaszkodott, Barcsa Dániel pedig nagyrészt édesanyja néprajzi gyűjtéseire. Székely Júlia a hatvanas években, főleg Csíksban gyűjtött. A történeteket, akárcsak Sebestyén István, ő is mesemondóként

adta tovább. Rengeteg előadást tartott, de alig publikált. A hagyaték írásba foglalása fiára, Barcsa Dánielre maradt, aki saját átdolgozásában – időnként hozzákölthetve – a Székely Jula gyűjtésében megőrzött eredeti nyelvezettel és saját rajzaival adja közre a 69 történetet. „Áronnak, nem Áronkának”, tehát felnőtteknek ajánlva.

(Barcsa Dániel: *Jösz' te hezzám – 69 pajzán erdélyi történet*, Helikon Kiadó, 2014)

rKissNelli - mno.hu

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következő címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>
- Minden "lájk számít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!
www.flagmagazin.hu

Ajánló